

Честита нова криза

Колко време трябва на една страна, за да изпадне в криза? Ако съдим по нашата – пет минути. Колкото трябва да кажат откъдето трябва по телефона на финансовия министър да обърне плочата. През март тази година в Разлог синковецът изръси, че няма притеснения за българската икономика, очаква 6% ръст през следващите три години и по-скоро може да се говори за ускоряване на ръста на икономиката, а не за забавяне или депресия. „Предлагат се агресивно кредити и лизингови схеми. Не се наблюдава отлив на инвестиции и в средносрочен план не се прогнозира негативни влияния“. През следващите девет месеца калкулаторът на правителството продължи в същия брагурен тон и даже заложи идиотския си оптимизъм в предложения от него бюджет. Това вече явно преля чашата и някой му се обади да го стегне, след което се оказа, че при вече внесен за гласуване бюджет, основни параметри от него ще бъдат основно прекроявани – на коляно, както винаги става в българския парламент. За броени минути кризата

тресна България и плочата се обърна и в медийните чуруликания на орешарката, която вече пее минор: „В момента се наблюдава свиване на потребителския пазар и блокиране на финансовия сектор“. В **момента?!** В същия този момент, в който призна, че става лошо и обичини за това „определени политически сили в Стара Европа“, които „ускорили кризата“, пламенният финансист обяви пред журналисти, че „парите, отделени за образование и здравеопазване през следващата година, като дял от брутният вътрешен продукт (БВП) са много за мащабите на България“. Това добре, обаче още на следващия ден ухилен като рапон, сметалото на Станишев подписва два заема от Световната банка на обща стойност 142 милиона евро за реформите в образованието и здравеопазването. Какво става тука, бе? Хем парите за това ти били много, хем ходиш да взимаш борчове от Световната банка за същото? Хем имаш огромен бюджетен излишък, хем дърпаш кредити и то при положение, че кредитният ти рей-

тинг е на дъното и ако падне още само едно ниво, държавният заем минава в категорията „джънк“ (тоест „бок-лук“), от който се интересуват само високолихвените спекуланти? Кое семейство би наливало грешни пари в джоба на местния лихвар, ако си е насмогнало на харча? Още преподобният Адам Смит пише, че онова, което няма смисъл за едно домакинство, няма смисъл и за огромно кралство („Богатството на нациите“, IV.2.12).

Не, Орешарски не е идиот, нито е тъп, той просто е финансов министър – кукла на конци, която върши онова, което ѝ кажат откъдето трябва, а онова, което говори, просто няма значение, няма смисъл да бъде слушано.

Ние не живеем в преход, ние живеем още при Живков. Всичко, което говорят държавниците, всичко, което пише по вестниците, просто няма значение. То няма нищо общо с онова, което реално става. Чакаме поредния 10 ноември, когато ще стане ясно, че петилетките не били съвсем изпълнени, че комунизмът няма да гоїде другия вторник, че

имаме огромни борчове, за които не знаем, и че в техния сбъркан свят след девети септември не идва десети, а осми.

Най-жалка е картинката при братята от купешките медиуми. Последните 20 години ясно доказаха, че който и да се намести във властта, или почва яко да лъже, или да мълчи като комунист на разпит... или на власт. На кой идиот вече не е ясно, че във-

кът не влиза в кошарата, за да изкара курс за овчарско куче? Колегите вестникари също не са нито тъпи, нито идиоти. Те са на същия хал, само гето не им плащат колкото на финансовия министър. Те имат ясна задача – да търсят нов персонал за стария бардак и ясна забрана да задават въпроса: „А защо, простете, трябва да живеем в бардак?“ •

А. Ванчев

ПРОТИВ КАКВО СЕ БОРИМ

Защо сме против

представителната (или парламентарната) демокрация

те отечествени и чуждестранни „лобита“ и т. н. Но нека изоставим за момент кастовата и класова страна на въпроса и се спрем на някои формални недоразумения в теорията и практиката на формалната демокрация.

Изборите се провеждат през доволно дълги интервали и методът на изразяване на волята и желанията на избирателите от избраниците е съвършено неточен, дори последните да остават верни на предизборните си ангажименти. Кръгът от проблеми е изключително широк, за да може избирателите да ги вземе под внимание в деня на своя избор. Освен това динамиката на общественото и международното развитие поставя непрекъснато нови въпроси и налага вземането на решения, от които народът е практически изключен, а би трябвало да се произнесе, защото те го засягат. Но дори и по тези от тях, които са определили неговия избор, няма никаква гаранция, че „представителите“, които е избрал, наистина ще го представляват. Тази система оставя практически не-

ограничена свобода на депутатите и почти нулеви възможности на избирателите за контрол върху тях в периода между изборите.

Вследствие на тоталното интегриране на политическите партии в системата на пазарна демокрация, предизборните програми и особено предизборните обещания на уж различните партии са практически неразличими. Затова вече не съществува борба между големите идеи и принципи. Предизборната агитация се свежда до мизерни детайли, свързани с управлението на кризите на капиталистическата икономика, до разпределение на бюджета, лъвската част от която отива за издръжката на военно-политическата и административна бюрокрация, до заливането с кал и помия на конкурентите в борбата за власт, евтина демагогия, измамни обещания и ласкателства.

Тази модерна политическа система е благодатна почва за всевъзможните лобита, които са неразделна част от нейната същност. Невижданата концентрация на богатствата след Втората световна война и ре-

волюционното развитие на техниките и технологиите на масмедията създадоха невероятни възможности за оказване на влияние върху решенията и изпълненията на парламенти и правителства в полза на тези, които имат парите. Те разполагат с всички средства за фасониране на т. н. обществено мнение съгласно своите частни интереси: телевизия, радио, преса. Монополът върху информацията (най-важната част от която е превърната в държавна или търговска тайна) и разпространението ѝ, компютрите, далекосъобщенията и пр. са оръжия от един нов арсенал, които улесняват и убеждаването на народните представители, и спечелването на гласовете им при вземане на важни решения. Върху везните натежават и подкупите, „подаръците“, гарантираните постове в управителните съвети на банки, фирми, вносно-износни канали до степен, превърнала скандалите за корупция във висшите политически сфери в банално ежедневие.

Но дори да не слизаем до това дъно на политическия

живот, намесата на лобитата и техните работодатели деформира напълно не само волята на избирателите, но и тази на избраниците, защото реалното, всекидневно действие на системата зависи изключително от решенията по детайлите и „поправките“. Това прави представителната демокрация още по-неадекватна на интересите и желанията на „електората“. Смутен от невъзможността да упражнява какъвто и да е сериозен контрол върху своите представители в периода между изборите, той може единствено да констатира с още по-голямо разочарование до каква степен едрият капитал манипулира неговите избраници.

Не на последно място е нашето възражение срещу представителната демокрация, свързано със социалния статут и класовите или кастовите интереси на властниците, към които принадлежат и носителите на законодателната власт. По каквато и система да са избрани, от какъвто и социален слой да произлизат, колкото и красиви и благородни намерения да имат в

началото на своята политическа кариера, по силата на своите доходи, връзки, възможности да вземат решения и т. н. те неизбежно се превръщат в неделима част от класата на господарите, експлоататорите и паразитите. Един американски социолог казва за обитателите на Капитолия: „половината са богаташи, които станаха сенатори и конгресмени, останалите са сенатори и конгресмени, които ще станат богаташи“. Тези трансформации са общовалидни. Близката ни и настояща история на превъплъщение на властта в богатство и обратно са само едно от безбройните доказателства. Когато този политико-социален процес завърши, би било идиотизъм да се питаме в чия полза ще гласуват народните избраници в парламента. Отговорът се съдържа и в „Приказката за стълбата“. Затова на представителната демокрация ние анархистите противопоставяме идеята и практиката на директната (пряката) демокрация. С тях ще се запознаем в някой от следващите броеве. •

Георги Константинов

16.12.1948: Една мрачна годишнина

Драги читатели,
на 16 декември се навършват 60 години от датата, на която большевишките сатрапи по най-брутален начин, без съд и присъда, арестуваха и изпратиха по лагерите над 600 анархисти от цялата страна, само заради това, че не мислят като тях.

Тук ви предлагам част от спомените за въпросната акция на петима от потърпевшите.

Георги Божилов

Александър Накоев:

На 16 декември рано сутринта към пет часа се чу силно чукане на вратата: „Отворете! Милиция!“. Когато отворих, пред вратата видях един цивилен и двама милиционери с пушки и ножове. „Арестуван си!“ – изрева цивилното ченге. Едвам успях да се облека, ченгето отбързано не ме остави да се сбогувам с жена ми и децата, които се бяха събудили и стояха вцепенени от гледката. Не ми разрешиха да взема нищо със себе си. Закараха ме в ареста на пернишкото ДС. Там още преди мен бяха прибрали почти всички анархисти от Перник, които са били в списъците им, даже и жените. Там бяха Цветана Драганова, булка от преди по-малко от месец, също и Мария Доганова, пак млада булка; падна им се да доизкарат мегения си месец в ареста. След някой ден докараха и Мария Василева, нея пък я задържали, понеже не успели да хванат мъжа ѝ.

По-късно научихме, че на същия ден – 16 декември 1948 година – са били арестувани анархисти в цялата страна. Започна се разправата на „народната“ власт с народните синове-безвластници.

В ареста сме и чакаме: ден след ден без новини, без посещения, без обвинение, освен факта, че принадлежим към едно движение и изповядваме една идея. От време на време привикваха по някого на разпит. Повечето бяхме събрани в една голяма стая. За зла участ зимата беше жестока, което усложняваше още повече положението ни. Чешмите бяха замръзнали, вода нямаше нито за пиене, нито за миене. Храна ни носеха отвън – родителите, близките. Но тази храна оставаше неконсумирана: водата беше много по-необходима, но нямаше връзка с близките си, а те не можеха да предположат, че сме без вода! И така цели 31 дни. През това време през пернишкото етапно преминаваха другари от цялата страна, подкарани за концлагерите „Кучиян“ и „Богданов дол“. Мария все

разпитваше новопристигналите: дали не знаят нещо за нейния Жак?... След 31 дни една сутрин ни закараха в концлагера „Богданов дол“, а жените разпратиха из Добруджа.

В лагера ни посрещна самият злобещо известен кърволок Гершанов. Първата дума, с която се обърна към нас, беше „Гадове!“

Помещенията бяха обзаведени в двуетажни нарове. При престоя в ареста на ДС бяхме нападнати от гъмжило въшки. Ето сега и нещо добро: в лагера имаше котел, в който слагаме дрехите си за обезпаразитяване.

В лагера всички станахме миньори. Аз бях определен от Гершанов да работя в рудника като забойчик (копач на възлища). По-късно преминах през всички миньорски специалности: маневрист, шинар, крепач, помпичер, хаспелист...

Преди нас в лагера, а значи и в мината, бяха докарани много мои познати анархисти от цялата страна. Те, като по-стари питомци, веднага търсеха да влязат във връзка с новодошлите, за да им окажат някаква важна помощ. Работеше се на три смени. Мината беше на един километър от лагера. Бях прикрепен към един попиптен копач за помощник. Много от лагеристите не бяха виждали мина и страхът им при първото влизане в рудника беше странен за мен. Имах един приятел агроном, който така се уплаши, че почна да вика: „Оттук излизане няма!“ Наистина беше плашещо: заботите бяха дълбоки, тесни, беше тъмно, не достигаше въздух... Имаше сред нас офицери от царската армия, били на фронта, не се уплашили, но твърде се стреснаха тук.

Всеки, който не си изкарал нормата, а тя беше като за опитни миньори, вечерта биваше изправян в двора под лампата, където трябваше да престои цяла нощ. Това беше само едно от наказанията. Другите бяха по лична склонност и вдъхновение. Трума души от управата на лагера се отличаваха като особено жестоки побойници. Това бяха Ханджиев – шеф на лагера – цивилен, капитан Гершанов и Петър Гогов. Тримата биеха с повод и без повод. Най-жесток беше Ханджиев, навърлеше ли се върху някого, не знаеше да спре. Имаше и един така наречен „възпитател“, казваха му Пощаджиев. Неговата задача беше да донасят за своите другари по съдба. На доносниците обещаваха предсрочно освобождение, което те така и не дочакваха.

Свиждане разрешаваха само на 1 май и 9 септември.

Трифон Терзийски:

Рано сутринта на 16 декември 1948 г. ме арестуваха и след тридневното престояване в трети софийски участък и кратка жестока обработка и разпит в ДС, вечерта на 19-ти – Никулден – бях върворен в большевишкия лагер „Богданов дол“, Пернишко. Бяхме група от 16 анархисти. Приемането в лагера ставаше поединично от началника на милицията капитан Гершанов. Още същата вечер бяхме разпределени на работа в мина „Толбухин“, където се работеше на три смени сегмично. Попаднах в бригадата, която работеше трета нощна смяна, започваща работа от 22 часа. В мината бяха разработени две полета (участъка). В едното имаше газ „грзу“ и в него се влязаше с акумулаторни лампи, в другото нямаше от този опасен за миньорите газ и осветлението ставаше с карбитни лампи. По вида на работа лагеристите бяха: копачи, маневристи, крепачи, хаспелисти и др. Като маркотомевец тук бях даден за помощник-копач, което беше най-тежката миньорска работа. Смяната е от 100-150 лагеристи. От лагера до входа на мината се движеше в строй, охранявана отпред, отзад и отстрана от въоръжени с шмайзери милиционери. Неописуемото е чувството на страх и смут, което изпитах тази нощ при първото ми съприкосновение в една непозната и страховотно чужда минна среда. Дете на полето, израснал на воля в големия селски двор, изведнъж под въоръжен конвой, вкаран в километричната, тясна и тъмна подземна минна галерия. Лагеристът, към когото бях даден за помощник, беше от Оряхово и по-възрастен от мен. Със запалена карбитна лампа той вървеше напред, а аз след него с част от инструментата шляпурках в слабо осветената галерия, смутен от странната обстановка. Когато стигнахме до галерията, в която ще копаем, той ми каза: „Аз ще копая, а ти ще ме наблюдаваш, за да ме смениш, но седни на подпорката, за да се предпазиш от падаща от тавана пляка, защото този, с когото досега бях партньор, една буца го удари по главата и сега е в болницата.“ Седнах плътно опрял разтрепераното от страх тяло до чамовата подпора и отправях постоен поглед към тавана в очакване кога ли ще падне пляка. Пляка не падна и не ме удари, но падна едногодишна робска работа, вече като майстор копач. Работата на нас, двойката копачи, беше

най-трудната и тежка работа. Трябваше да направим прокар до дъното на галерията. За целта с кирка изкопахме 40 см широк и 120 см дълбок хоризонтален подкоп в средата на стената, където ще напредва галерията... На този убийствено тежък миньорски труд, само за намалена дажба хляб бяха обречени хиляди младежи, ученици, студенти, учители, лекари, инженери, професори, държавни служители, министри, селяни и граждани, наречени „врагове“ на народа...

Христо Колев:

Повод за тази акция бе петият партиен конгрес. Явно беше, че на дискуссионното поле марксистите се оказваха слаби и затова прибегнаха до физическото унищожение на движението ни. И все пак трябваше да сме доволни от българските власти, дето не проявиха своя „интернационализъм“ и не дадоха направление на влаквете към позиции за страната, от която се учехме как се строи „Комунизъм“, и за Сибир – тази международна каторга, от която трудно се излизаше. Все пак оставаше по някой жив свидетел като приятеля на Димитров от Лайпциг Благой Попов или анархиста Васил Попов, прекарал десетки години на ужас и все пак оцелели, за да разкажат за преживяното на поколенията и затова как се строи социализъм по большевишки.

Групата от Карлово се състоеше от четирима души – аз, Иван Ст. Колев, Христо Минков (Францията) от с. Баня и Найден Киров от Пролом. Макар че акцията беше по нареждане „отгоре“, органите на ДС по места не се отказваха да издевателстват над задържаните. Започваше се разпити, искаше се хората да говорят за неща, за които нищо не знаеха, опитваха се да вербуват доносници, но при нас това рядко им се отдаваше.

В тези мразовити декемврийски дни аз също не бях забравен, не ме пропускаха при разпитите. От нас нямаше какво повече да научат, тъй като всичко вече беше разгромено – организации, печат, книжнина се преследваха, много хора бяха вече по лагери и затвори. Въпросът беше да се намерят мотиви задържаните да бъдат тормозени, а те винаги намираха такива. С мен се заядиха да им предам знанието на Домлянската организация. Много тормоз съм преживял заради това знание – с него няколко години им вадахме очите, то беше развято на един първи май и на погребението на нашия

добър приятел Нешо Колев. Отново ме притиснаха заради него. Сложиха ми белезници отзад и ме вкараха в кауша. Понеже ръцете ми бяха отзад, без да искам при всяко помръгване те се самозатягаха. Жестоко се бяха впили в китките ми, а навън и в затвора беше неописуем стуг. По едно време през нощта потропах на караула и го помолех да ме изведе по малка нужда. Той се съгласи, аз излизам, но не мога да си откопча панталона. Милиционерът сви рамене, предложи ми да ме закара при началника на ДС, той да разреши да ми свалят белезниците. Вкара ме в канцеларията, а началникът отново ми постави въпроса за знанието. Не можех вече да издържам. Обещах им, че на сутринта ще им кажа къде е. Махнаха ми белезниците и спасих едно позорно наморяне на панталоните, които сигурно щяха да замръзнат в оня стуг. Цяла нощ обаче не можах да заспя. Само успокоявах се, че едно знамение нищо не значи, че ще направим ново, когато се наложи. И все пак това ми изглеждаше много позорен акт – направо капитулантство. Накрая реших на сутринта да им откажа. Страхувах се и за приятеля, който го пазеше – Христо Чолаков. Сутринта на 29 декември 1948 г. ме качиха в кабинета на ДС. Началник тогава беше Христо Калинчев от Свежен – един мъж, с когото много години бяхме съученици в Карловската гимназия. Тогава бяхме близки, защото фашизмът ни беше общ враг. Когато влязох при него той ми каза:

– Агаш, дай този байрак, да мирясаме и ние, и вие. – С тези приятелски гуми просто ме обезоръжи. Ако беше започнал с юмруци, байракът щеше да бъде спасен.

Съгласих се да му кажа къде е и преди да му предложи той сам рече да му напиша бележка до Христо – иначе той нямаше да го даде.

Това беше краят на нашата легална дейност. Оттук нататък започваше подземната – без байраци и парадност. Преживях случката много тежко, по-тежко от всички инквизиции, които бях преживял. Бях доволен поне, че няма да има последствия за Христо Чолаков. По-късно разбрах от жена му, че тя предала знамето, тъй като знаела къде е. Три години след това, когато аз бях в Белене, Христо е бил заподозрян, на 20 юни 1951 г. го търсят за арест, но той успява да избяга и минава в нелегалност. Три години след това, на 18 януари 1954 г., след предателство го убиват...

(слегва)

НОВИНИ

Шивачки от Русе без заплати от 2000 г., обещавам им ги през 2019

Шивачки от русенското предприятие „Дунавска коприна“ не са получавали работните си заплати от 2000 г. Парите си те ще получат през 2019 г., обещавам от ръководството на компанията. От ръководството на предприятието в Русе им обещаха по 30 процента, жените обаче искат да си получат заплатите 100 процента, заедно с лихвите. До момента на жените са изплащали дребни суми от 20, 30 и 50 лв. Предприятието е изпаднало в несъстоятелност заради кризата в текстилния отрасъл в цялата страна. Заплатите са едната страна на монетата. От другата страна са дължимите осигуровки и средствата за стаж. Работниците от предприятието твърдят, че част от машините в „Дунавска коприна“ са били нови, но са изчезнали. Според оценените заплатите на администрацията обаче са били платени. Фирмата е фалирала и „Дунавска коприна“ работи вече 2 г. на загуба, оправдават се от ръководството. •

Животът е песен, но само за 1% от българите

Под 1% от българите живеят комфортно с доходите, които получават. В Румъния на такъв живот се радват 8 на сто, в Словакия – 45%, а в отличничката Дания – 67,4%. Това показва последното Европейско социално изследване (ESS). •

2009: 2 бона заплата за чиновник, депутатите с 29% скок в портфейла

От Нова година най-кажърните чиновници ще вземат по 2000 лева заплата. В бюджета вече е заложен скок с 10% на заплатите във всяко ведомство, но отличниците ще получават екстри. Възнаграждението ще зависи от личните качества и оценките на прекия ръководител. Най-голям шанс за лъвския пай имат служителите, които работят по усвояване на еврофондовете. Те са най-дефицитни и с най-висока квалификация. •

ЖЕРТВИ И ПАЛАЧИ

Шестте ястребинчета

По-младите ни читатели сигурно не са чували тази история, а е добре да я знае всеки, който мисли да променя света. Защото поуците са много.

Не чак толкова отдавна, преди 65 години, на Никулден, село Ястребино е блокирано от полиция и жандармерия. Копоите никак не са щастливи – нелегалните никакви ги няма, а те обикалят като хамави по горите в снега и студа. „Престъпниците“ са далеч, обаче възмездието ги настига... Дали инструкциите са били такива, дали се е озверил от чакането, или точно заради зверската му природа са го взели в полицията, не знаем. Но подпоручик Коста Йорданов събира роднините на нелегалните от селото – няколко семейства с жените, децата и дяровците и ги нарежда на селския мегдан. Пита ги къде са враговете на „царя и отечеството“? И да знае някой – не казва. Подкарват ги извън селото и в един дол ги разстрелват. Заедно с шестте деца. Най-големи са двете близначки Ценка и Цветанка – на 13 години. Най-малкото, Стойне, е още на 7, дори снимка не е

останала от него. Не може дори да казва „р“. Дали от некадърност, или от жалост, войниците не убиват Ценка и Стойне с първия залп. Подпоручикът обаче се погрява нещата да си гойдат на мястото... На другия ден труповете са извадени от гробовете и изгорени от полицията.

Та ето и някои поуки:

Срещу властта се борим сам, обаче си памет всички. Все ще се намери някой изрод да се погаври с близките ти, дори те да не разберат защо. Жандармите, които уж се хващат на служба от недоимък, същият недоимък, дето те е погонил в гората, не се колебаят много, преди да застрелят мал-

ки деца, дори после цял живот да сънуват кошмари. Съселяните, които не живеят по-добре от теб, които уж били от твоята „класа“, няма да направят повече от това да погребат труповете и да разкажат после за тях, ако властта позволи. Не чакай разбиране и се радвай на човешината, когато я срещнеш!

Някои хора по-добре да ги няма. Страшно звучи понякога, когато Васил Икономов и Никола Пенев разстрелват полицейски началници. Обаче има разлика между това да разстреляш 6 невинни деца и да попречиш на техния убиец да продължи да убива. Ако някой не може да направи разликата, просто е лицемер – толкова глупави хора няма.

Изродите са навсякъде, но най-страшното е в теб. И подпоручикът, и войниците са били деца също като теб, и те са били на 7 години и не са можели да казват „р“, обаче са „пораснали“. И всеки от тях, дори най-големият изрод, намира оправдание за постъпките си. Дали ще бъде „Царя и Отечеството“, дали „Господ“, „Партията“, „Сталин“, „Демокрация-

та“ или „Свободата“, все се намира една гола дума, за която да пролееш невинна кръв. Болшевиките, уж гругари на същите тезии, които останаха без деца, майки и сестри, успешно изпълниха упражнението „целта оправдава средствата“ и дадоха повод да се използва думата „комунист“ като синоним на подъл и безсърдечен човек. Нека си пожелаем, ако някой ден имаме възможност да постъпим като тях, да я пропуснем и да си останем хора.

И така, вечна памет на децата! Не защото са герои – не знам колко от болшевишките легенди за тях са истина. А защото смъртта им може да бъде поука и за нашето, и за идните поколения. Да помним, че свободата взема жертви, но не винаги ги плащаме ние. Да знаем, че от борбата до отмъщението има една къса крачка. И че справедливост не се раздава само с оръжие в ръка. Ако някой ден хората се научат на това, ще можем да разказваме за ястребинчетата с надеждата подобни истории да не бъдат писани никога вече. •

Златко

В СПОРА СЕ РАЖДА ИСТИНАТА

Изберете българското?

Тези дни в НДК върви едно изложение с название „произведено в България“, подобно на безумното изложение-базар „Изберете българското.“

Първите, които започват да използват такива лозунги и да натоварват икономиката с патриотичен заряд, и то в силен анти-семитски контекст, са Съюзът Българска родова защита (СБРЗ). Според изследователя на фашизма в България Николаю Поппетров, СБРЗ (основан 1924 г.) е първото ясно-изразено фашистко движение в България с подчертан култ към миналото (изразен в термини, ритуали и идеология, кореспондиращи с „мистичното“ минало на България, както БНС, които като западните неонацисти ползват гревни руни и символика, за да заявят „непрекъсната“ връзка с „предците“), силна йерархичност, подчертана враждебност към демокрацията и човешките права, силен патриотизъм и афинитет към италианския фашизъм.

Дотук с историческите паралели. Не твърдя, че хората, които си купуват „българското“, са фашисти, разбира се. Просто искам да покажа в какъв контекст се появява лозунгът.

Друг проблем с патриотично натоварената ико-

номика ми се струва смешното налагане на етнически граници на над-националния капитал. Тоест, ако един продукт е произведен тук, но с китайски материали, той все още ли е „български“? А ако българска фирма изтегли кредит от Американска банка и изнесе производството в Индонезия да речем, пак ли продуктите ѝ са български? Експлоатацията на хора „извинена“ ли е, когато се случва тук в България от българини? А фирма, която работи с българи, но шефовете ѝ са от другата страна, къде слагаме границата с „етноса“ на стоките и нужно ли е лепенето на патриотични етикети по продуктите?

Въпросите ми са риторични. Целта им е да се замислим доколко е правдоподобно да слагаме етнос и националност на световната икономика или да се борим за „национален капитал“, както неонацията от БНС (по примера на NSDAP), когато икономиката на всяка страна е супер обвързана с тази на всяка друга страна и пред капитала националните граници не важат. •

epistemic murk

още от автора можете да прочетете в Интернет на epistemicmurk.blogspot.com

В СПОРА СЕ РАЖДА ИСТИНАТА

Изберете българското!

Вече доста години „изложение“ (всъщност чаршии) под надслов „Изберете Българското“ или „Произведено в България“ са традиционен събитие преди празниците.

Безспорно, както всеки нацилюбив призив, и този служи на местните капиталисти да вземат кинтиите на хората, вместо да ги вземат чуждите. И безспорно това не е достатъчно, за да си оправим положението, иначе щяхме да презърнем идеологията Чучхе на другаря Ким Ир-Сен.

Протекционизмът обаче е широко прилаган гост преди Адам Смит (иначе той нямаше да се прослави с критиките си срещу него) и политическите домогвания на доморасли „патриоти“ – когато нацията е била съвсем мъгляво понятие.

Фашистката „мисъл“ (с извинение) не измисля тезии неща – те са вече измислени в трудовете като „Австрия над всичко, стига да поиска“ (буквално *Остеррайх юбер alles...*) на един от бащите на протекционизма Филип фон Хьорниг (1684 г.), писан, когато турската армия обсажда Виена за пореден път. Той пише: „Жителите на страната трябва да полагат всички усилия да се задоволяват със своите местни стоки... В никакъв случай не бива да се допусне внос, ако у дома има достатъчно коли-

чество с подходящо качество.“

Ботев в своята статия „Железниците са вредителни за нас във всяко отношение“ пише: „Изъ насъ ще да се изнасят съ никаква цена нашитъ произведения и преработени, ще се внасят съ тая сжица цена, умножена само нъколко пжти на себе си; съ други думи — нашиятъ производителенъ трудъ ще да отива на вѣтъра, а европейскитъ, почти непроеизводителенъ, ще да се плаща стократно... А колкото за нашата промишленостъ и занаятия, ние ще да потитаме, кой уби нашитъ платнари, за които прочутиятъ социологъ Кери въ своята Социология говори така: „само въ Търново преди 100 години е имало до 1000 фабрики за платна“? (това ще сж астарджиитъ, отъ които сега не сжществува ни единъ.) Кой уби нашитъ табаци, които сж носили сахтияни даже и въ Виена? Кой уби нашитъ шаяци, нашитъ гайтани, нашитъ дървени и сребърни издѣлия?“

Чомски също пише за протекционизма на силните за сметка на „либерализирането“ на слабите. Като защитници на класовата борба, далеч не виждаме в протекционизма решение на проблемите, но ако пред капитала националните граници не важат, пред нямащите капитал гайтанджии и табакчи нещата стоят другояче. •

Златко и Сашо

НОВИНИ

37 875 семейства са оспорили сметките си за парно

Това установи проверка на БГНЕС в одитен доклад на Сметната палата за дейността на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) за периода 1 януари 2005 – 31 декември 2007 г. Най-голям дял от жалбите е за сметките за потребявана топлоенергия, следват жалбите за разпределение в етажната собственост и за сградната инсталация, а най-малък дял имат жалбите от сметките за топла вода. •

Уволняват до 3000 железничари

Масови съкращения предстоят в Българските държавни железници (БДЖ), съобщиха синдикалисти от компанията. Според тях заради икономическата криза работата си ще загубят от общо 15 000 в националния превозвач. През последния месец товарните превози на БДЖ, които доскоро бяха единственото печеливше звено в компанията, са намалели наполовина. •

23 деца загинаха при атака на САЩ в Афганистан

Десетки души загинаха при американско въздушно нападение в село в южен Афганистан. В момента на атаката местни жители са празнували сватба. Жертви на нападението са станали основно деца и жени. Жител на селото, който е станал свидетел на атаката на американските самолети, е съобщил, че от 37-те жертви 23 са деца, а 10 са жени. Пострадалите са откарани в болница в Кандахар. Американското командване в Афганистан отказва да коментира с подробности информацията. Говорителят на военните е добавил, цитиран от СИТА, че ако по време на операцията са били убити невинни хора, в такъв случай се извинява и изразява „искрено съжаление“. •

Затварят „Агрополихим“

Спирането започва в петък, а окончателно работата на завода, който е

ИНТЕРВЮ С ВИЛИ

България има нужда от ФАБ

» » продължава от страница 1

общото мнение „анархията“ не е „безпорядък“ и „хаос“, а неподчинение на ограничените хора, които злоупотребяват с властта в своя полза, от което страдат само обикновените граждани.

Кое те привлича в анархизма и кое те притеснява?

Както повечето хора виждам десетки икономически, политически и социални проблеми, които стоят на пътя ни към по-добър живот. Виждам как другите ги виждат, как управляващите ги виждат, и виждам как никои не си мрътва пръста, за да ги реши, а само печално повдига рамене. Това ме влудява, защото знам, че може да се промени, просто трябва своевременно реакция срещу всеки проблем. Принципно „Direct action gets satisfaction“ („Директното действие носи полза“ – б.р.) е това, което ме привлича в анархизма. По-малко празни приказки и повече действие – това е рецепта за промяна. Харесва ми идеята, че, помагайки на себе си, всеки човек помага и на колектива. Всеки трябва

по-малко празни приказки, повече действие

да има правото да се бори срещу ограниченията, а ако не правото, то поне волята. Притеснява ме фактът, че колкото и искрени и чисти да са нечи идеи, когато попаднат в ръцете на повече хора се изменят спрямо нуждите и вижданията на всеки отделен човек. Така в крайна сметка има една идея, която всеки разбира по свой си начин, и малко или много я размива. Ако идеята за анархия се преекспонира, понеже вярвам, че много хора биха я приели като своя, то тогава те ще я изменят в посока, в която ще е практически приложима, но теоретически няма да е анархия.

Какво мислиш за дейността на ФАБ?

България определено има нужда от ФАБ. Мисля, че има дълъг път пред федерацията и че дейността ѝ първо ще се разраства и разностранява, понеже има доста проблеми за решаване. Мисля също, че за да се популяризира сред по-младите трябва да се набляга на ак-

ции като тази срещу цената на билетите в градския транспорт. Тези стикери са наистина много добра идея и определено привличат вниманието.

Кои са най-наболените проблеми в нашето общество според теб?

Безброй много са, ако разделим обществото на възрастов принцип, за всяка възраст ще се намерят поне по пет основни проблема. Но това, което е общо между всички тях е, че за да се решат, трябва да има гражданско общество. Поради постоянната смяна на политическите модели, националните и културни ценности вместо да се развиват като традиции, се отричат от всеки следващ, който започва да гради такива от нищото. Хората започват да изпитват съмнение към всичко, което правят, защото това, което им е показано като правилно, сега е посочено за грешно. Оттук се ражда чувството за несправедливост и недоверие към

обществото, никои на никога не вярва, защото всеки е потенциален враг. За да има гражданско общество, което да се подкрепя и защитава, трябва да има една всеобща, всенародна идея, която обаче липсва.

Какво трябва да направят хората, на които им пука за тези неща? Какви акции би подкрепила с лично участие? Как да се борят с несправедливостите хората днес?

Всеки трябва да разбере, че ако сам не си помогне, няма кой да му реши проблемите. Колкото и трудно да е, трябва да си отстояваме позициите докрай. Бих участвала във всяка акция в подкрепа на учители, медици, опазване на околната среда, или протести срещу поредното поскъпване на цените. Има много начини за борба – някои са по-крайни, а други са по-умерени, но независимо кой от тях ще избере, човек трябва да повярва, че мнението му има значение и ще бъде чуто. Ако покажем, че с действия се постига промяна, ще ни последват много хора, които искат да повярват, че тази промяна е възможна. •

НАШИТЕ ПРИЯТЕЛИ ПО СВЕТА

Интервю: Кристи от „Крайова анархо фронт“

Няколко гуми за анархисткото и активисткото движение в Румъния като цяло? Кога и как започна всичко?

Всичко започна в средата на 90-те. В началото движението беше много по-ангажирано политически, правеха се много акции на улиците, а също и пънк концерти, разбира се. Още от самото начало полицията и тайните служби бяха силно заинтересувани от нас, меко казано. Не знам точно защо, но ми се струва, че това беше своеобразна посткомунистическа носталгия – полицията и тайните служби просто се нуждаеха от нов враг, нещо срещу което да реагират и съответно в моя град Крайова следяха всеки анархист. Там започнахме още в средата на 70-те – бяхме 6-7 приятели и създадохме група, но по това време тя не беше много политическа. Решихме, че за начало е по-добре да направим *ЗИН* (самозадатско списание – бел. ред.), в който да пише за музика основно, но също така и да представя анархистките идеи. Започнахме да говорим за тази наша идея и незабавно станахме много подозрителни за тайните служби – започнаха да ни тормозят в училище, да подлагат на натиск родителите ни – като имаш предвид, че по това време повечето от нас бяха

деца, ясно, че не беше трудно да ги сплашат. Полицията започна да следи отблизо нашите акции – навсякъде имахме проблеми с полицията. Дори и сега това продължава – постоянно ни заплашват, но не го казват и правят „официално“, а просто искат да ни уплашат, да използват тези практики от миналото и трябва да ти кажа, че работи – заради тормоза движението в Крайова е почти мъртво днес, само няколко души са все още активни в анархистката сцена там.

Защо гледат на вас като на голяма опасност за обществото?

Не знам! В началото нямахме почти никакви акции. Струва ми се, че на спецслужбите беше дадена грешна информация за нас още в началото, защото преди 1989 година така работеха службите – с много информатори, обикновените хора трябва да дават информация за всеки подозрителен на полицията и на тайните служби и досега продължават – кръжат и слухтят около нас. В известен смисъл това е добре, защото започнахме да се борим срещу тази система. Този постоянен тормоз направи много от пънк-вете политични – в началото ние наивно си мислехме, че това не може да се случи в едно общество, което на-

рича себе си демократично – Румъния след така наречената революция – така че много от нас станаха по-ангажирани в политическата сцена, но други бяха много уплашени и просто се скриха по домовете си.

Какви са главните проблеми на обикновените хора сега?

Всекидневният живот е огромен проблем. Преди 89-та хората мислеха, че са загубили своята индивидуалност и повечето си мислеха, че след така наречената революция ще си възвърнат личната свобода и такива неща, но това не се оказва вярно. Мисля, че това е голям проблем сега, защото в това общество от нов капиталистически вид хората изгубиха себе си по същия начин и да, сега са много по-индивидуалистични, но по много сбъркан начин – те не се интересуват от другите и такива неща като солидарност, взаимопомощ не са нещо нормално в румънското общество днес – хората се мразят. В същото време доста хора забогатяха, а другите не са прекалено бедни – свързват двата края, но това силно ги отчуждава. Хората не живеят както преди 89-та година – на хляб и вода – сега имат цветни телевизори и са благодарни за тези неща на новите собственици, на бизнесме-

ните, на новите политици и в същото време точно тези хора, на които обикновените хора благодарят, стават все по-богати и експлоатират бедните още по-жестокостно и се получава така, че бедните благодарят на своите собствени експлоататори и това е много лошо за румънското общество – хората просто не искат да разберат тези неща.

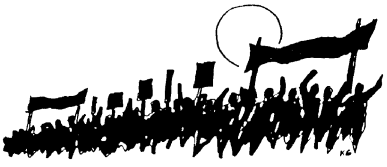
Очаквахте ли да се случи това, което стана по време на срещата на НАТО в Букурещ през април 2007?

Не. Очаквахме да бъдем следени навсякъде, но не и това, което се случи. Мое личное мнение е, че просто някои офицери са дали доста погрешна информация на полицията за масови безредици относно така наречения „анархистки тероризъм“ и затова техните полицаи реагираха толкова жестоко срещу нас. Те явно не очакваха да видят в сградата, където се бяхме събрали, толкова обикновени хора – момичета, жени, момчета и мъже с всякакви политически идеи, които са против НАТО, не само анархисти. Никои от нас не беше терорист, разбира се, всички искаха просто да изразят своя протест срещу милитаризма като цяло и срещу НАТО в частност, а и да покажем на света, че не абсо-

» » продължава на страница 6

НАШИТЕ ПРИЯТЕЛИ ПО СВЕТА

НОВИНИ

най-големият производител на азотни торове в Югоизточна Европа, ще секне на 21 ноември. Тореният завод е изправен пред големи трудности заради свиването на международната търговия в резултат на кризата. Другата причина е и халът на българското земеделие. Фермерите са на улицата с комбайните, нямат пари за торове и препарати. Спрените средства по програма САПАРД в момента са довели до спиране на поръчките от страна на местните земеделци, твърди заместник-директорът на „Агрополихим“.

При сегашната стагнация и финансова криза цените падат в пъти, а евтино могат да продават навън заводите в Русия и Украйна. От торовия завод настояват правителството да вземе спешни мерки и намали цените на синьото гориво. Надеждите са свързани със съживяване на външния пазар и тогава мощностите могат да бъдат пуснати през февруари 2009. От друга страна обаче не се знае как и докъде ще ескалира ситуацията в родното земеделие.

„Агрополихим“ е и сред най-сериозните работодатели в страната – в завода работят 1100 души. Ако кризата продължи, ще има сериозни съкращения, казаха от ръководството. Засега синдикатите няма да вдигат протести, защото проблемът бил външен. Според действащия колективен трудов договор на всеки съкратен се полагат 5 месечни заплати. •

Плашат работници с внос на вьетнамци

Работодатели от фирми в Димитровград плашат подчинените си, че ще ги заменят с вьетнамци, ако стачкуват. Данните изнесе на дискусия за поражението от финансовата криза шефът на местната организация на КНСБ Ангел Димитров. Той обаче не уточни имената на собствениците, които се канят да внесат далекоизточна работна ръка при синдикални действия в предприятията. Димитров прогнозира, че до 2-3 месеца заради стагнацията без работа в града ще останат около 1500 души.

Интервю: Кристи от „Крайова анархо фронт“

» » » продължава от страница 5

Лютно всеки в Румъния е за НАТО. Много хора всъщност мразят НАТО, защото румънците очакваха американците да дойдат незабавно след 45-та година, когато Червената армия дойде тук. Хората мислеха, че американците ще дойдат да ни спасят, а те така и не дойдоха. Дойдоха през 2000 г., но хората не ги харесваха вече. Имаше случаи американски войници да убиват хора по улиците с огромните си коли, защото те карат тук като на война, не им пука за пешеходците. Бият се с румънци в баровете заради жени, защото са „янки“ и мислят, че са повече от нас и смятам, че заради това поведението им не са много желани тук, но румънските медии не показват това.

Какво ще кажеш за национализма в Румъния през последните години?

Да, за съжаление усещам, че крайногесните екстремистки идеи се загнезждат дори в съзнанието на така наречените нормални хора, които не са пряко политически ангажирани, защото някои крайно десни политици използват страшно много пропаганда и говорят за всичко ляво като за про-

дължение на Чаушесковия „комунизъм“. Затова е много трудно да си ляво ориентиран тук в Румъния, защото хората мразят това и го свързват с режима преди 89-та година и започват да харесват някои консервативни идеи, които са почти крайно десни – всички тук мразят циганите, защото примерно „циганите крадат“. Ако погледнем в румънските затвори – там има повече румънци, отколкото цигани, а и в края на краищата румънците са мнозинство тук... Както и да е, тъпо е да се приписваш всички кражби на циганите, но това е трудно да се разбере, защото всекидневният живот на румънския народ е много тежък и политиките използват това. Хората се обръщат лесно към популистките лозунги и фашизмът настъпва, защото хората започват да харесват такива идеи. Някои румънци дори започват вече да се страхуват от идване на индийци, афганци, китайци и други хора от Третия свят, защото мислят, че те ще им вземат работата и дори плашат децата си, че ако не си изядат яденето в чинията, ще дойде някое китайче и ще им я изяде – това е ти-

пичен пример за един открито расистки урок за децата.

Накрая, няколко думи за днешния протест (9 ноември)?

За мен това почти не беше протест – бяхме около 50 души, обградени от също толкова цивилни ченгета и около 100 полицаи за масови безредици в автобусите. Затова не се чувствах много добре там, меко казано.

Защо се случи това при положение, че бяхме шепа хора и не правехме нищо „опасно“?

Заради полицейското мнение за нас и заради това, че след срещата на НАТО, полицията и тайните служби поставиха под натиск много хора – обаждяха се на родителите им, ходиха в училищата или на работните места и затова мисля, че днес много хора бяха изплашени и не дойдоха на протестите.

И за полицията в Румъния е нормално да прави това в едно така наречено „демократично общество“?

Да, но това не е демократично общество, в никакъв случай! В Румъния все виждате една типична полицейска държава. Едно вре-

ме, преди 89-та година, ако полицията е срещу теб, хората започват да мислят, че си бунтовник и те харесват – дори и да не са солидарни с теб от страх. Сега обаче, когато така наречените обикновени хора ни видят по телевизията и медиите ни представят като терористи, хората започват да ни мразят и мислят, че е хубаво това, че полицията реагира по такъв начин, защото мислят, че е добре за сигурността, и за нас е много трудно да им обясним. Страшно трудно е да направим демонстрация против фашизма и в същото време да обясним на хората, че не сме терористи или носталгични болшевици, най-вече заради медийната пропаганда и нейното влияние. Трябва да се борим на много фронтове, а сме малко хора и затова имаме много проблеми. Трябва да пътуваме от един град в друг, за да подкрепяме приятели на протести или политически концерти. Но все пак направихме нещо показахме на фашистите, че сме против тях, че сме антифашисти и ще бъдем на улицата, въпреки всичко! И освен това е важно да им покажем, че анархистите сме навсякъде! •

ВИНАГИ ЗАЕДНО

Антифашистски акции в Румъния

На 9 ноември – международният ден за борба срещу неонацизма и антисемитизма – в румънската столица Букурещ активистки групи, сред които анархисти и участници в различни НПО, се опитват да организират протест и шествие. Общината отказва да им даде разрешение с идиотския повод, че нямамо достатъчно място в огромната румънска столица в неделя. Един от активистите заварва в общината един от лидерите на „Ноуа грента“ – румънската крайнодясна група, приятелчета на нашите бенесарчета – в топла дружеска беседа с властите в общината – нищо чудно, че решението е отказано. Протестът все пак има. В него освен групата от активисти от Букурещ участие взимат и групи от други румънски градове като Крайова, хора от република Молдова, както и 9 души от България – музиканти от известната анархопънк група „Битов терор“, които предишната вечер изнасят концерт в Крайова, а също и други членове на Федерацията на анархистите в България. За мен малко изненадващо се оказа огромното полицейско присъствие на събитие, на което присъстваха най-много 50 души. Освен формените, наоколо се цураха

и маса цивилни ченгета. Аз и мой приятел бяхме спрени от униформи още преди да стигнем градинката, където трябваше да се проведе събитието, и бяхме попитани за целта на нашето посещение в Румъния. След като им отговорих, че не се нуждаем от никаква специална причина да посетим съседна на България страна, която е също в Европейския съюз, те чинно записаха данните от личните ни карти. След това всички бяхме заведени на мястото, определено за протеста, където цивилните и останалите ченгета да можеха да ни снимат на спокойствие. В градинката има паметник на убитите от румънските фашисти евреи и хора от други народи по време на Втората световна война, пред които хората запалиха няколко свещи в тяхна памет и след това бяха произнесени речи по мегафона. След 1 час разбрахме, че десетина пънкове от друг румънски град са били спрени и арестувани, докато са се опитвали да дойдат при нас, само защото изглеждат различно и защото ченгетата видели нашивка със задраскана свастика върху якето на един от тях! След като им взели пръстови отпечатъци ги пуснали и те след това се присъединиха към нас. През цяло-

то време полицията ни разправяше как били около нас, за да ни предпазят от румънските фашисти и след това ни съпроводи до музикалния клуб, където предстоеше да антифашистски концерт. Концертът беше прекрасен и за щастие нямаше никакви проблеми в началото. Към края обаче, точно когато българската банда Битов терор изпълняваше песен, наречена „Антифа“, разбрахме, че няколко нацисти са пред клуба и ни чакат – когато излязохме отпред, тях вече ги нямаше, но полицейската кола беше паркирала пред клуба вместо тях. Някои от румънските приятели попитаха ченгетата защо са отново тук и получиха отговор, че за тях ние сме обществени врагове и че не им пука за нас, а единствено ги интересува да не се наруши обществения ред по улиците през нощта. След това концертът продължи и свърши без повече произшествия някъде след полунощ. Когато се прибрахме, полицейските коли продължиха да ни съпровождат по улиците.

В заключение трябва да отбележа, че дори за човек от България като мен, където тайните служби все още работят под друго име, всичко, което видях в Румъния, беше прека-

лено изненадващо. Разбрах, че за активистката сцена е наистина много трудно да действа и че активните хора в Румъния са постоянен обект на тежки заплахи и арести. Вече знаех за срещата на НАТО в Букурещ през април 2007, когато мнозина мирни активисти бяха бити и арестувани никакви протести по улиците не бяха позволени, но си мислех, че това е особен случай заради новите господари от НАТО. Но от различните разговори и интервюта, които проведох с румънските активисти разбрах, че държавните репресии за всекидневие за тях. И ако един абсолютно легален протест, като този който се състоя, посветен на нещо, с което би трябвало повечето хора да са съгласни, а именно спирането на възраждащия се фашизъм, им струва толкова много проблеми и огромно полицейско присъствие, не мога да си представя какво би се случило, ако другарите там се опитат да организират нещо по-радикално.

Ако това е лицето на новата румънска (и българска, а всъщност Европейска, с главно „Е“) демокрация, то не мога да виждам особена разлика между диктатурата на Чаушеску и тази на „демократите“! •

НОВИНИ

Само от фабриката за кожени изделия „Пролет“, собственост на австриец Франческо Биазия, през февруари ще бъдат освободени 40 работници. •

Първи уволнения в Плевен заради кризата

Близко 100 работници от шивашка фирма в Плевен остават без работа, защото предприятието е изпаднало в неплатежоспособност и затваря врати. Част от работниците ѝ излязоха на протест. Сутринта те получили предизвестията си, че фирмата прекратява дейността, а от два дни по-късно приключват и трудовите им правоотношения с нея. Работниците се опасяват, че заплатите им за последните няколко месеца няма да бъдат изплатени. Според твърденията на служителите фирмата изпаднала във финансови затруднения заради неплатена произведена продукция от клиенти. •

180 работници от „Машстрой“ остават без работа

Вече има подадено уведомление в Инспекцията по труда в Ловеч за съкращаване на 180 работници в троянския завод „Машстрой“, съобщи директорът на инспекцията Георги Терзийски. По думите му в момента се установява какво е положението и в завод „Елма“, откъдето има подадени жалби на служителите за неизплатени заплати. •

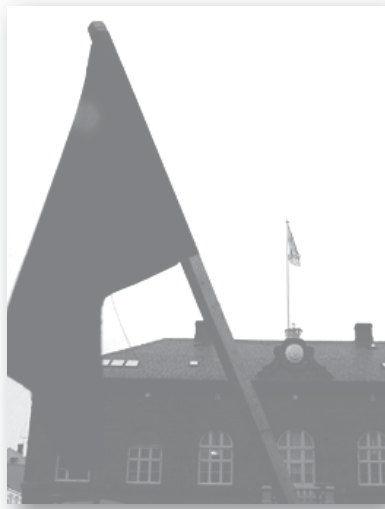
Уволнени работници разбиха офиса на Nissan в Барселона

На 11 ноември, в Барселона десетки работници на автомобилния концерн Nissan блокирали и замеряли с яйца, домати, железа и димни шапки главния офис на тази японска компания. Реакцията на испанците била предизвикана от обявените планове за уволнение на 1680 души от завода на Nissan в северозточна Испания. Големите производители на автомобили продължават да извършват драстични съкращения, а продажбата на автомобили в Европа за първи път през последните години отчете спад – дежурното оправдание е световната криза. •

Бунтове в Исландия

На 23 ноември хиляди жители на Исландия излязоха по улиците на Рейкявик, искайки отставките на министър председателя и управителя на Централната банка на страната. Това е най-мощната акция от серията протести, които започнаха след като икономиката на Исландия беше поразена от финансовия крах. На видеозаписите, направени в хода на демонстрацията, отчетливо се виждат черни знамена. Това не е за първи път. Има редица съобщения, че на митингите и протестите в Исландия участниците развяват черни, черно-червени и черно-зелени знамена.

Няколко дни по-рано двамата анархисти се качват на покрива на исландския Парламент, т. нар. Алтинг (води се най-стар в света), и свалят националния флаг на Исландия, заменяйки го с флага на веригата супермаркети „Vopnis“. Единият е арестуван при слизането от покрива, неговият другар успява да избяга невредим след забележителна акция на солидарност от страна на събралите се хора долу, протестиращи против финансовата криза. Народът из-

блъсква ченгетата, за да направи пътека на момчето да избяга. По-късно Хаукур посещава сградата на парламента (като част от студентските му занимания), но един от депутатите го разпознава като единият от свалилите национално знаме. Той носи маска по време на акцията, но всички демонстранти в Исландия са добре известни, тъй като Исландия е малка страна (население 300 хиляди – бел. ред.), а Хаукур е един от най-активните анархисти там. Той вече има двуседмична присъда за други протести, от 2006.

На 23 ноември група от 200-300 демонстранти

се събира пред главния полицейски участък в столицата с настояване да бъде освободен задържан юноша – участник в предишните протести. Хората шурмуват участъка, като първо разбиват прозорците. Полицията се опитва да ги изгони, изстрелва във въздуха сълзотворен газ, но в крайна сметка е принудена да освободи арестуваните, след като гаранцията му е платена. Освободеният младеж заявява: „да свалим правителството и да използваме силата на протеста за революция“.

Три крупни банки в Исландия „Кауптинг“, „Ландсбанки“ и „Глитнир“ фалират под тежестта на многомилиардни дългове, натрупани в резултат на техните операции в чужбина. Това води до па-

гане на исландската крона и принуждава властите да търсят помощ от МВФ. Миналата седмица МВФ и редица европейски държави се съгласяват да предоставят кредит от 10 млрд. долара. Исландия е в рецесия, безработицата расте, много семейства рискуват да останат без домове и спестявания. Един от протестиращите млади хора се добрира до балкона на Алтинга, от който на празници се изказва исландският президент, и разпъва плакат: „Продава се Исландия: 2 100 000 000 долара“ (размера на кредита от МВФ).

Демонстрацията пред Парламента продължава около час, а след мръкване участниците се прехвърлят по околните кафенета, където цената на чаша кафе е скочила 3 пъти от началото на кризата. „Доиде ми до гуша от всичко това – казва Гуррун Йонсдотир, 36-годишна служителка в офис. – Не вярвам на правителството, не вярвам на банките, не вярвам на политическите партии и не вярвам на МВФ. Имахме хубава страна, а те я съсипаха“. •

Индимедия България

Стачки в гръцките затвори

„Това е първият път, когато се организираме на такова ниво. Цялата процедура е политическа, имайки предвид, че става дума за граждани, които имат съответните граждански права. Сега е времето да започнем! Борбата е на три етапа: отказ от затворническата храна, гладна стачка и накрая – въстание.“

Вангелис Палис, затвора в Хиос

На 3 ноември около 3000 затворници отказаха да се докоснат до своята затворническа храна. През следващите 3 дни числото на затворниците, отказващи да ядат, достига 8000 (в гръцките затвори в момента се намират около 14 000 души).

Движението за солидарност застава на страната на затворниците от самото начало и организира серия мобилизации и преки акции. Държавата продължава предимно да мъчи, както и преди 3 ноември, а отделни политици, сред които „Президентът на демокрацията“, предлагат изграждане на нови затвори като изход от ситуацията. Медиите и особено главните телевизионни канали напълно пропускат да отразят положението със затворите.

Престъпното мълчание на държавата и медиите кара затворниците да запо-

чат втората фаза от своята борба на 7 ноември. 5600 затворници обявяват гладна стачка в 21 затвора. В затвора на Трикала 17 кюрди и други трима в Амфиса (всички в гладна стачка) зашиват устата си с игла и конец. Разликата между отказа от затворническа храна и гладната стачка е, че на първия етап те отказват да се докоснат до обичайната затворническа храна, но могат да си купуват дреболии от лавката в затвора.

В края на първата седмица от гладната стачка затворниците изпращат писмо до Министерството на правосъдието в последен опит да бъдат изпълнени техните искания. Ако това не стане, борбата трябва да навлезе в третата си фаза, което означава вълна от насилие вътре и вън от затворите.

В Гърция има 28 затвора. Техният капацитет е 7500 души, но в момента в тях са затворени 14 000! Други 2500-3000 са затворени в т. нар. „временни центрове за задържане“ или направо в клетките на самите полицейски управления. В тези клетки, направени за един човек, най-често натъпкват по 4-5 души.

„Благодарим ви за вашата солидарност. Заедно ще победим. Нашата обща борба

е единственият начин да излезем от мъртвата точка, до която сме достигнали в съвременните пъклени гръцки затвори, в тези модерни мъчения, които вместо да реформират, само наказват отново и отново, най-вече чрез мизерните и нечовешки условия в затворите, които ни унищожават психологически и физически.“

Янис Макриянис, затвора в Корфу

Проблемът не нов, но винаги, когато някой го поставя открито, държавата просято предлага да се построят нови затвори с по-здрава система за сигурност и обсъждането затъва в спорове за това коя е най-подходящата фирма да го направи.

Логичният изход от положението е точно обратен и той е посочен в сегашните 16 искания на затворниците: да се премахнат затворите за младежи (тийейджъри под 18 години); да престане задържането на престъпници към наркотиците младежи, които сега се третират по същия начин, по който и дилърите, които им продават дрогата; премахване на арестите за хора, които очакват процес и които много често остават в ареста 18 месеца, преди да започне следствието; прехвърляне на затворниците-чужденци в затворите

на собствените им страни (ако те желаят, разбира се).

Огромна част от затворниците в Гърция са чужденци, пристрастени към наркотиците, хора със сериозни психологически проблеми и „граждани“, които имат финансови проблеми като неплатени големи сметки и които изпитват недостиг на пари. Всички те получават етикета „криминални“, поемайки върху себе си вината за неуредеността в обществото и най-вече прикривайки истинските и постоянни престъпници, които продължават да действат под покровителството на властта, парите и най-общо казано – държавата.

Антиавторитарно движение изпрати международен призив за солидарност и преки акции пред гръцките посолства и консулства по света. „Борбата на затворниците за индивидуални, социални и политически права не може да бъде просто погребана и забравена, тя е без всякакво лидерство от каквито и да било „авангарди“ и затова затворниците няма да бъдат смачкани! Това е борба за социално освобождение и равнопоставеност. Тяхната борба е наша борба и солидарността е нашето най-силно оръжие“ се казва в призива. •

Иво

Коренът на проблемите

по текста на Пьотр Кропоткин „Безвластническата работа по време на социалното преустройство“

Избиването на потисниците заради триумфа на свободния живот – това е безумие. Самото им количество не допуска вече това; защото освен тези милиони капиталисти-експлоататори, които по хипотезата на Фукие-Тенвил (*Антоан Кентен Фукие дьо Тенвил – обществен обвинител в революционния трибунал на френската революция, гилотиниран след термидорската реакция на 7 май 1795 – бел. ред.*) трябва да изчезнат, има още милиони работници – полукапиталисти, които трябва да последват първите. И тези последните не желаят нищо друго, освен да се превърнат на свой ред в потисници – и те биха сторили това, ако съществуваше на потисниците не бъде поразено в своите причини, а само в последствията. Що се отнася до организираните и узаконен терор, то той в действителност служи само да създава окови на народа. Той убива индивидуалната инициатива; той увековечава идеята за силно и властно правителство; той подготвя диктатура на

поза, който слага ръка върху справедливия съд на народа и съумява да го ръководи с хитрост и предпазливост в интерес на своята партия.

Кое, прочее, в действителност позволи на потисниците да да провалят всички опити за създаване на справедлив обществен строй, всичките опити за социални революции още от XV век? След бунтове и обществени преобразувания аристократичното и религиозното основание за експлоатацията най-сетне беше сведено до фарс и фактически премахнато. Кое е това основание, по-солідно от уважението към религиозните суеверия или от правото на аристократическия произход, което им даде възможност да използват революциите за укрепване на своето господство и поробване на мисълта?

Това е държавата. Докато държавата съществува, докато законът остава свещен в очите на народите, докато революциите на бъдещето работят за запазването и разширяването на

правото на държавата и законата, докогато експлоататорската класа ще бъде уверена в запазването на своята власт и в господството си над масите. С помощта на закона и държавата буржоазията обсебва капитала и създава своята власт. С помощта на закона и държавата тя управлява. С помощта на закона и държавата тя обещава да излекува тези болести, които разлагат обществото.

Всъщност, докато всички дела бъдат в ръцете на неколцина управляващи и докато те се ползват с такава неограничена свобода, с каквато се ползват понастоящем, експлоататорите ще могат да спят спокойно. Такива управляващи помнят римските предания за всемогъща държавата, те създадоха, изработиха и образваха този механизъм; те го поддържаха в продължение на цялата съвременна история. Те го изучават в своите университети; от него те се ръководят в своите съдилища; те го изтъкват в училищата, те го разпрос-

траняват и държат за него в своята преса.

Техният ум е така добре приспособен към традициите на държавата, че не се отделя от нея даже в своите мечти за бъдещето. Утопистите им носят отпечатака ѝ. Те нищо не могат да измислят вън от принципите на римската държавата по отношение на устройството на обществото. Ако те срещнат учреждения, развили се вън от тия понятия – било в живота на селяните или в живота на друга класа, те ги унищожават, вместо да се потружат да изучат техния смисъл.

Ако, за нещастие, по време на бъдещата революция народът за семен път не разбере, че неговата историческа мисия е да унищожи държавата, създадена от римските и папските закони; ако той още един път си позволи да се заслепи от правото на собствеността (за което упорно работят социалистите-държавници), тогава нему още веднъж ще се случи да предослови гържата за общественото ус-

тройство на такава организация на потисниците.

Ако народът не разбере, че истинският смисъл на народната революция е неизбежното разрушение на йерархическата държавата с целта да се замени от свободното съглашение на личностите и групите, т. е. федерации свободни и временни (всяка изпълняваща своя определена цел); ако той не разбере, че трябва да се унищожи собствеността и правото на печалба и не отхвърли господството на избраниците, което заменя всеобщото народно съглашение, той е длъжен да предослови всичко на бюрокрацията и да се ограничи с това да проси от нея дребни отстъпки.

Държавническата идея е съвсем чужда на народа. За щастие той нищо не разбира от нея, не знае как да се ползва от нея. Той си остава народ; той остава пропит от такива понятия, които се наричат обичайно право – понятия основани на идеята за взаимна справедливост между хората, на реалните факти. •

НИКОЙ НЕ Е ЗАБРАВЕН

Ямбол 1923 г. през погледа на Божаната

според книгата „По особено мъчителен начин...“ на Свобода Бъчварова

Непонятна несъобразителност от страна на властите е да преместят Божаната в Ямбол. Защото Ямбол е едно от средищата на анархизма в страната. Тодор е трудовак в казармата, но свободното си време, както си е в трудовашката униформа, той прекарва на ул. Търговска 1 в зданието на Коста Кафранджиев, където се намират клубът на неговите съмишленици. Пълно е с младежи и с часове разискват. Там Тодор се среща няколко пъти с Георги Шейтанов. На едно заседание Георги настоява работата да се раздели точно на легална и конспиративна. Не всички членове, особено най-младите, изтъква той, трябва да знаят всичко. Нелегалната дейност може да бъде само в ръцете на най-опитните и на по-възрастните. Мнозина от анархистите се обявяват против тази постановка, но Тодор взема страната на Георги. Той убедително говори какво представлява душата на юношата, че тя се нуждае преди всичко от идеали и това е, което трябва да я окриля, докато възмъжее, а не грубите конспиративни акции, за които са нужни хора специално подготвени и устроени.

В клуба бурно спорят дали е възможен съюз с БЗНС, като го тях пристигат слухове за преврат, готвен от военните. Но подобен съюз е обявен за предателство срещу народа и компромис с буржоазията, още повече, че самите земеделци тогава се борят за единовластие. Атмосферата в Ямбол се нагрява след няколко убийства. На прицел е приставът Марчо, известен като непогрешим стрелец. С особена ярост преследва анархокомунистите и в началото на 1923 г. е убил собственооръчно двама. Една вечер го издебват, когато се връща от охраната на земеделския министър Райко Даскалов. Никола Пенев го поваля смъртно с първия изстрел.

Връхна точка на нарастващата възбуда в страната е наредбата на правителството гражданите да си предадат оръжието. А в същото време отявлени врагове на всякаква демократия продължават дейно да се въоръжават. Ямболските анархокомунисти решават да направят митинг срещу наредбата. В подготовката на митинга взема участие и Тодор.

На 26 март 1923 година след обяд той повежда всич-

ките си многобройни приятели-трудоващи. В 3:30 се събират на пл. Кобург. По улиците кръстосват патрули, които със заплахи карат гражданите да се приберат и заповядват да се затворят всички дюкяни.

Тодор веднага отива при групата на Иван Шейтанов, брата на Георги, Тодор Дързев, братя Крадунови и другите най-известни анархокомунисти в града. В същото време пристига войска и полиция. Те предупреждават митинга да се разпръсне. Не се подчиняват. Започват да прииждат и граждани, въпреки заплахите. Атанас Стойчев се обръща към войниците, като им казва, че са техни другари и трябва да бъдат заедно в борбата за справедливост на всички хора. Фелдфебелът се разбеснява и крещи на оратора да млъкне. Стойчев продължава да говори. Тогава фелдфебелът с изваден пистолет се спуска да разгонва идващите граждани. Те обаче съгъстват редиците си и той отстъпва към войниците. Полицията все още не се намесва. Фелдфебелът кръсва на войниците си да стрелят, но те са разколебани. Вън от себе си от ярост, той започва стрел-

ба срещу гражданите, като хвърля и бомба. Стойчев е леко ранен в ръката. Отговарят им също с огън. Започва убийствена престрелка, писъци, виковете, тълчене. Митингът се разпръсва. На част от гражданството позволяват да се прибере по домовете. Впускат се в преследване, ловитба и избиване на противниците, както и на всеки, който се съпротивлява. Сражения се водят по улиците на различните квартали на целия град. Най-много около католическата църква. Избити са граждани, коне, войници, офицер, анархокомунисти... И така до полунощ.

Към 11 часа вечерта пристига военен ескадрон от Сливен. На другия ден градът осъмва в обсадено положение. Всяко движение е преустановено. Тук-там продължават престрелки из улиците. Блокадата трае 3 дни. Извличат от домовете всеки заподозрян в организиране на митинга или в съчувствие към организаторите. Вестниците пишат за около 80 души убити и ранени. Около 30 измежду тях са изтъкнати анархокомунисти, заловени и навързани и после пратени в кавалерийските казарми. На другия

ден са разстреляни в двора с картучници, без съд, и хвърлени в общ гроб. Между убитите има безпричинно арестувани и напълно невинни хора. Кирил Кехаилов и четиринайсетгодишният Спиро Обретенов не умират веднага и се измъкват от трапа. Палачите узнават. Изплашени от живите свидетели, намират ги и отново ги убиват.

Тодор със стрелба успява да избяга, но едва се добрира до казармите, където го скрива трудовият началник – офицерът Василев от Кюстендил. Те са приятели и съмишленици. Тодор го търсят и военните, и полицията. Василев го взема със себе си и го измъква от Ямбол чак до Кюстендил.

Тези събития, известни като „ямболските кланета“, предизвикват вълна от възмущение срещу правителството в цялата страна. То сменя околийския началник в Ямбол, но продължава да съди заловените анархокомунисти. От всичко това се възползва по-късно и преди всичко Военната лига. •

ФАБ пое инициатива пред ямболската община за поставяне на паметна плоча на загиналите другари. *Тази година се навършват 85 години от разстрела на Божаната.*

Георги Хаджиев: Основи на безвластието

Свободата е биологическа нужда, закон на живота; тя е самият живот. Всяко живо същество, дори най-низшето, се стреми, макар и най-често несъзнателно, към свобода. Дори в растителния свят стремежът към живот е равнозначен на стремеж към свобода. Кълът, който излиза от зърното, натиска, повдига, отстранява пречки или се превива и огъва пред непреодолими препятствия и търси свободен простор. Малкото насекомо, ограничено в своето движение, хванато, настъпено, затворено, се дърпа, напирва, неспирно търси да се освободи. То хапе, жели, бори се, за да извоюва своята свобода. Има диви животни, които дори при най-добрите материални условия и най-старателни грижи от страна на човека, неизбежно умират, когато бъдат лишени от свобода.

В историята на човешкото общество свободата, стремежът към свобода и борбата за свобода определят и характеризират цялото развитие на човечеството. Тя се явява главният фактор на прогреса. Човек никога не се е примирявал завинаги, когато свободата му е била отнета. Робството, колкото и продължително, колкото и утвърдително и осигурено да е било за тези, които са погизвали свободата, винаги е свършвало със свобода или смърт за нейното придобиване. Колко усилия, колко кръви, колко жертви е струвало извоюването на свободата! Но кой койга не се е спирал пред жертвите, не е измервал предварително количеството кръв, която е трябвало да се пролива, защото свободата сама по себе си е най-високата цена на живота, за която често и самият живот става средство. Като фактор в социалните отношения, свободата винаги е означавала напредък, разцвет на културата и успех във всички области на знанието и човешката дейност. Епохите на свободата са най-светлите епохи в историята на човечеството. И до днес създаденото в областта на науката и изкуството през време на гревногръцките републики, където свободата на гражданите е била високо ценена, е основа на всички научни дисциплини. Най-големите открития в науката и техниката водят началото си от средновековните свободни градове.

В човешкото общество, както в миналото, така и днес, най-характерният стремеж, присъщ на всички хора от всички класи и съсловия, е стремежът към свободата. Дори най-гнусни-

Свободата може да се осъществи само когато тя се практикува всеки ден и от всеки, който претендира, че е привърженик на свободата.

До свободата се стига само по един път – пътят на свободата. Свободата не приема, не признава и няма граници. Само неточността или бедността на човешкия език налагат да се говори за граници на свободата в определен смисъл.

те тиранни, когато са се борили за свободата (за тяхната свобода, разбира се), са изглеждали истински борци и революционери и често са успявали да измамят народите. Нима гордият и смел Наполеон не бе символ на революцията и на борбата за свобода, преди да стане покорител на Европа? Не хленчеше ли същият този Наполеон за свободата. За своята свобода, когато се намери на Св. Елена? Не бяха ли най-смелите вестители и ратници на свободата онези, които по-късно провъзгласиха гилотината за чистилище и светиня? Ако можем да знаем интимните преживявания на Мусолини в минутата, когато е трябвало да увисне с главата надолу, сигурно бихме открили същия хленч за свобода у този, който най-подло и най-безчестно я погизваше в продължение на много години, след като продаде всичко, което беше имал като социалист?

Да, човекът – тиранин или роб, знае да цени свободата, своята свобода. Единствено тогава той е мъдър, когато бъде засегната неговата свобода. А да достигне мъдростта, която му показва еднаквата стойност на неговата свобода и свободата на другите, значи да престане да бъде роб или тиранин и да стане човек, свободен човек – безвластник.

Същият стремеж към свобода характеризира не само отделната личност, а и групата от хора, обединени по материални или духовни ин-

тереси, свързани професионално, религиозно, чувствено, икономически, териториално, битово, етнографски, национално и пр. Групите и сдруженията се борят за своята свобода в селището, в общината; селището се бори за независимост, което означава свобода по отношение на по-висшата административна единица; общините се борят за автономия, което значи свобода по отношение на държавата; народите се борят за национална свобода; класи и съсловия се борят против други класи и съсловия за свобода; личности и граждани, организации и партии се борят за политическа свобода; хората на науката и изкуството търсят своята свобода да творят и изследват; ученици и студенти претендират за свобода; съвременните педагози издигат свободата на детето като най-важен принцип в обучението и възпитанието.

Ясно е следователно, че свободата е един принцип, който стои написан на много знамена. Той се издига като програмна цел от много обществени движения. Свободата е толкова всеобщо признат принцип, че без неговото приложение известни човешки дейности стават невъзможни и те се откъждествяват само със свободата. В концепцията на изкуството няма възпитание и няма изкуство без свобода и извън свободата.

Обаче не всички обществени движения, които са вписали свободата като принцип, са истински при-

върженици на свободата на дело. Истински привърженици на принципа на свободата не могат да бъдат онези, които приемат едновременно и принципа на властта, дори в най-ограничена форма. Власт и свобода са принципи несъвместими, непримирими. Всяка власт по дефиниция, по същност и по проявление е отрицание, ограничение на свободата. Следователно конфликтът и при най-добро и искрено желание е неизбежен.

В това отношение различието между властници и безвластници е качествено, основно, дълбоко. Единствено безвластническата концепция представлява пълен, цялостен изразител на свободата; само тя може да се счита като философия на свободата. Единствено безвластниците са истински, логически и пълни привърженици на свободата; само безвластниците са истински носители на свободата.

Затова не е случайно, че в латинските езици името „анархист“ се откъждествява с термина „свободняк“ – защитник или привърженик на свободата. Думата „либертарио“ на френски и „либертарио“ на испански и италиански, която на български се превежда обикновено „свободняк“, във всички енциклопедии и речници на латинските езици се дава като синоним на „анархист“.

Ние сме далеч от намерението да твърдим, че между привържениците на властническия принцип няма искрено обичащи свободата. Различието между властни-

ци и безвластници тук не е в неискреността на намеренията и стремежите. То е много по-дълбоко и засяга същността на въпроса. Докато за привържениците на властническия принцип свободата в най-добрия случай е само ЦЕЛ, най-често съвсем крайна цел, за безвластниците тя е основен принцип, свободата е в същата степен и ЦЕЛ, и СРЕДСТВО, ЗАДАЧА и ПЪТ, ПРАВИЛО, КАКТО НА ВЪТРЕШНИ ВЗАИМНИ ОРГАНИЗАЦИОННИ ОТНОШЕНИЯ, ТАКА и НА ОТНОШЕНИЯ ИЗОБЩО В ЖИВОТА, КЪМ ХОРАТА, КЪМ ОБЩЕСТВОТО.

Историческият опит и всекидневната практика са доказали колко е илюзорно да се вярва, че като се ограничава или погизва свободата, може да се достигне до осъществяване на свободата. Само нейното пълно прилагане в живота и във взаимните отношения е гаранция, че ще се гои до пълното осъществяване на свободата в обществото. Всяка временно ограничаване, всяка преходно отлагане на свободата на думи или като претекст, всяка упражняване на власт, която заменя свободата, с каквото и да било мотив, води до затвърдяване на ограничената свобода, на властта, на робството, на тиранията.

Свободата може да се осъществи само когато тя се практикува всеки ден и от всеки, който претендира, че е привърженик на свободата. До свободата се стига само по един път – пътят на свободата.

Свободата не приема, не признава и няма граници. Само неточността или бедността на човешкия език налагат да се говори за граници на свободата в определен смисъл. Но свободата не е единствен принцип на взаимните отношения. Тя не може да се разглежда изолирано и откъснато от другите принципи, които определят тези отношения. Следователно може да се говори за граници на свободата само дотолкова, доколкото става дума за цялостното, съвкупно и хармонично приложение на всички принципи, на които тя не противоречи, но от които действително и никога не е изолирано и не може да се изолира. •

Статията е от книгата на Георги Хаджиев „Основи на безвластието“. Тази книга е издадена за пръв път през 1958 г. в Париж, когато авторът вече е емигрант, преследван от тоталитарния болшевишки режим в България. Книгата съдържа статии, публикувани в органа на Съюза на българските безвластници в чужбина (СББЧ) „Наш път“ в периода 1955-1958 г. и дава представа за едно ново обществено устройство.

Израел и Палестина – кой не иска мир?

Коя е страната, която не желае мир в израелско-палестинския конфликт? Този въпрос едва ли има еднозначен отговор. Множество палестински официални политически организации не признават суверенитета на държавата Израел – тоест те не виждат партньор, с когото би следвало да разискват това, което по право се полага на техния народ, а именно – мир и независимост. Но ако се вторачим само в тях, ще изпуснем факта, че още Ясер Арафат признава правото на съществуване на Израел, а палестинският президент Махмуд Абас стигна и по-далече, казвайки, че независимостта на Палестина не може да бъде постигната едностранно – нито само от палестинците, нито само от израелците.

Този метод на разискване на проблема обаче е много израелски. Казвам израелски, предвид широко разпространеното схващане в Израел, според което силният винаги е прав (иначе нямаше да бъде силен – станал е силен вероятно с акъл, значи трябва да е прав, няма начин) и неговите дела не подлежат на коментар. Но аз, със своите наблюдения вър-

ху политическите решения и действия на Израел през годините на израелско-палестинския конфликт, смея да твърдя, че именно Израел е страната в конфликта, която не желае мир.

През февруари 1971 г. наскоро встъпилият в длъжност президент на Египет Ануар Садат изпраща предложение до израелските власти, в което се предлага подписване на мирен договор между двете страни в замяна на изтеглянето на израелските военни части от полуостров Синай, присвоен от Израел по време на Шестдневната война през 1967 г. В това предложение не се споменава и дума за палестинците и техните окупирани от Израел територии. Тогавашното правителство на еврейската държава, съставено от партия „Авода“ (работническата партия на Израел), отхвърля предложението на Садат. Причините за това не са ясни и до днес, но малко по-късно самият Хенри Кисинджър не пропуска да се изкаже и по този въпрос – ясно кой е посъветвал израелската страна да остане пасивна. През този период в Израел се говори за разрастване на туристическия бизнес на

Червено море – ясно какви всъщност са били идеите на израелското правителство – застрояване и развиване на още градове като Ейлат на брега на Червено море, но вече в заграбения Синайски полуостров.

Малко по-късно и Йордания официално изпраща предложение за подписване на мирен договор с Израел – също отхвърлено. Две години по-късно (1973) започва войната „Йом Кипур“, която уж никога в Израел не очаква. Не очаква сигурно защото не вярва, че на арабските държави им стиска да покажат, че щом териториите им са заграбени и с мир не могат да си ги върнат, тогава ще опитат с война. И вярва, че арабите ще се побоят от големия брат на еврейската държава, който пък от своя страна не би могъл да ѝ обърне гръб. Поинтересното е не как започва тази война, а как завършва. Завършва с подписване на мирен договор с Йордания и, забележете, подписване на мирен договор с Египет, като в замяна Египет получава обратно Синай, а израелската страна се задължава да признае съществуването на палестински народ и окупирана палестинска

територия, чието бъдеще предстои да бъде разисквано – въпрос, който изобщо не е включен в предложението на Садат от 1971 г.!

Стоотици израелски войници загиват в Синай, практически за нищо, плащайки за грешките на израелските политици. По-важното в случая е, че мирът с Египет и до ден днешен ни се представя като едно от големите постижения на израелската дипломатия. Колко нелепо!

Политиката на протакане е изключително характерна за израелските държавници. И когато мирът не значи нищо, а приходите от туризъм на Синайския полуостров са важни, тогава протакане му е майката. Да, ама не – не винаги става с протакане, както се вижда.

През 80-те Израел упорито отказва да преговаря с Организацията за освобождение на Палестина (ООП), представлявана от Ясер Арафат, която признава еврейската държава, но търси политическо решение за основаването на палестинска такава. Под предлог, че палестинска държава вече съществува и това била Йордания, кабинетът и администрацията на израелския премиер Ицхак Шамир от-

казва да седне на масата с палестински представители. Така се стига до първата интифада, в която и двете страни дават огромен брой жертви, много от които невинни. През 1989 г. коалиционният план „Перес-Шамир“ (направен да прилича на коалиция между леви и десни, но само да прилича) обявява, че никаква промяна в статута на Газа, Западния бряг, Йерусалим и пустинята Негев няма да бъде нито предприемана, нито дори разисквана. В края на 1989 г. планът „Перес-Шамир“ бива подкрепен и от Буш Старши, в качеството му на президент на САЩ.

Подобни исторически факти не се споменават нито в израелските медии, нито в учебниците по история. Там можем да прочетем само за терористичните действия на палестинците, които постоянни подкопават неимоверните усилия на Израел (и САЩ) за постигане на траен мир в региона. Докато истинската причина за липсата на сигурност както в Израел, така и в Газа, Западния бряг, дори и в Ливан (както се видя наскоро), това е държавата Израел и нейната политика. •

Самуел

РАДИКАЛНОТО КИНО

Томас Винтерберг, Догма '95 и „Скъпа Уенди“ '05

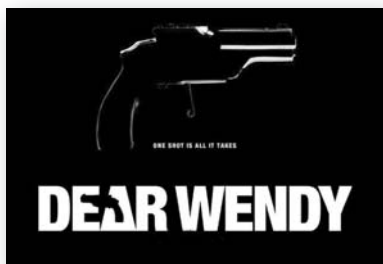
Може би мнозина са чували за скандинавските кинаджии от теченията Догма, започнали от режисьора Ларс Триер, чийто студентски прякор „фон Триер“ често взимат за фамилия. Естетиката на Догма 95 (по годината, която събира група кинотворци) на места е провокативна до крайност („Идиотите“), на други – болезнена до крайност („Танцорка в мрака“), на трети – елитарна до крайност („Догвил“, „Мандерлей“), но принципите са в експеримента, използването на минимални средства, лека малка камера, разграничаване от комерсиализма, търсене на сериозни теми, макар и не задължително злободневни, а болезнени за света днес, дори срамни – поглед в светове, които крием от самите себе си. В по-ранните си творби Триер има същите търсения, те довеждат до създаването на киностудия, за да не зависи от никого, да не му диктуват как и какви филми да прави и до Догма 95. После се появяват много последователи. Прави две брилянтни трилогии – една за злото, която завършва с шедьовъра „Европа“, и една за доброто, най-емблематичен от която е „Порейки вълните“. Биографията на Ларс фон Триер е изключително интересна и богата, носи-

тел е на редица престижни награди, но тук ще говорим за един филм, на който той е само сценарист, а режисьор е другият основател на вече разпадналото се сдружение Догма 95 Томас Винтерберг. Ето какво разказва той в популярно интервю:

Г-н Винтерберг, новият ви филм „Скъпа Уенди“ (филмът излиза през 2005 – бел. ред.), който показвате в Карлови Вари, разказва за американски тийнейджър, влюбен в оръжията, въпреки пацифистките си убеждения. Сценарият е на Ларс фон Триер. Защо се захванахте с този проект, след като сам казвате, че е напълно различен от досегашните ви опити и идеи за киното въобще?

Може би тъкмо защото е толкова различен и провокативен към мен. Напоследък усещах, че се изчерпвам в усилията си да следвам една линия, а не исках тя да се превърне в някаква изкуствена самоцел. Принципите на „Догма“ се изчерпах, няма смисъл да ги следваме с математическа точност, трябва да търсим нови хоризонти. Очевидно и Ларс е мислил по подобен начин.

Главният герой е момче, което неусетно обиква оръжията повече от хората около себе си. Какво искате да кажете с това?

На първо място това е универсална алегория за съвременните хора, които могат да се влюбват в своите вещи и дори да ги превръщат в табу. Но тук има скрита и политическа алегория, защото оръжието означава още сила и могъщество, което те поставя над обикновените хора.

Филмът очевидно няма нищо общо с принципите на Догма. Не ви ли е мъчно за тази идея, която ви прави световноизвестен?

„Догма“ е най-смелото, най-силното и най-въодушевяващо нещо, което съм правил досега. „Празникът“ наистина имаше огромен световен успех. Течението „Догма“ стана библия за много млади режисьори по света. Но тя не можеше да продължава вечно. Особено когато за няколко години се превърна в мода и мнозина подражаваха, без да разбират нейните първоначални идеи, търсейки само комерсиален успех върху вълната на популярността. „Догма“ я писахме като на шега, това

беше своеобразна артистична провокация, имаше и много ирония в нея. А само след няколко седмици нашата изгрява декларация стана истинска сензация, всички говореха за нея, публикуваха я навсякъде по света. Сега обаче, след 10 години, би било наивно повторение или демонстрация на артистичен егоизъм, ако публикуваме някакъв нов манифест. Ние, нейните автори, разбрахме, че нашата „Догма“ е практически мъртва. Особено в Дания тя стана отблъскваща мода – можете дори да си купите мебели в стил „Догма“. Затова я обявих за приключена. За моя изненада обаче много млади режисьори реагираха агресивно и ме обвиниха в предателство.

За читателите на „Свободна мисъл“ представям и самия манифест, който в българските медии почти не е разпространен. Ето го сега с едно „леко“ закъснение.

1. Филмът се снима на снимачната площадка. Не се носи декор и реквизит – ако сюжетът изисква някакъв предмет, площадката се премества там, където се намира предметът.
2. Звукът не трябва да бъде записван отделно от образа. Не трябва да се използва музика, освен ако тя не звучи на мястото на снимките.

3. Камерата трябва да е преносима, в ръцете на оператора. Всяко движение или неподвижност, постижимо с ръка, е позволено – не е нужно филмът да се снима там, където е камерата, напротив, снимките трябва да се правят там, където се развива действието.
4. Лентата трябва да е цветна, специално осветление е недопустимо. Ако няма достатъчно светлина, сцената се реже или се снима с единична лампа, закрепена на камерата.
5. Оптичните ефекти и филтри са забранени.
6. Във филма не трябва да има изкуствени сцени (убийства, оръжия и пр.).
7. Забранен е разказът за други места и времена – единственото място, в което се развива действието на един филм, е тук и сега.
8. Не се приемат жанрови филми.
9. Форматът на лентата трябва да бъде 35 мм.
10. Режисьорът не фигурира в надписите.

Освен това се заклевам като режисьор да се въздържам от проява на личен вкус! Аз вече не съм творец. Заклевам се да се въздържам от създаване на „творба“, тъй като считам момента за по-важен от цялото. Моята върховна цел е да изтръгна истината от своите персонажи и обстановка. Кълна се да го правя с всички възможни средства и за

» » продължава на страница 11

РАДИКАЛНОТО КИНО

Винтерберг... „Скъпа Уенди“

» » продължава от страница 10
сметка на всякакъв добър вкус и всякакви естетически съображения.

Със „Скъпа Уенди“ Триер и Винтерберг доказват, че могат да работят и в „Америка“, тоест в САЩ, страната, чиито „ценности“ критикуват толкова често. Тук те създават един изключително гледаем (в сравнение с други техни твърде естетски и артистични ленти) и хибриден филм – хибриден понеже това си е Триер, Винтерберг и Догма, от където и да го погледнеш, но и не е. Филмът е от най-добрите образци на т. нар. пост-модернизъм, който скъсва с идеята фикс на реализма и модернизма за оригиналност, за първообраз. Важно е не само какво, а и как – всичко е казано, но силата на създавателя е да го пресъздаде за своите съвременници. Монтажът е фрагментарен – създава динамика и елемент на комиксност, която, съчетана с бутафорните костюми, допълва усещането за нереалност на ситуацията, като същевременно вярваме на всичко, което виждаме, понеже темите са наистина човешки, познати, а насилието и бор-

бата против него, разглеждани по този откровен анархистки начин, са донякъде все още табу. Тук можем да видим познати образи, което създава странно приятно усещане за „дежа вю“, комбинирано с неочакван обрат. Героите – младежи, чувстващи се различни, нехаресващи заобикалящото ги общество, неговите поряци – страхът, който го сковва, и насилието, което е превърнало хората в затворници, се обединяват. Слушайки музиката на „The Zombies“, създават своята банда „Пацифисти с оръжие“, която има благородна кауза и донякъде детински идеалистичен план. План, който би им донесъл една малка победа

над системата на страха. Дали ще го осъществят? Всеки един от тях има свой пистолет и го нарича с име, всеки променя и себе си, обличайки романтичен, скалпен от какво ли не „разбойнически“ костюм. Всичко е много красиво, но как изглежда детското рицарство на политиката от измислената американска провинция Х? Ситуацията е тотално невъзможна и в същото време е истинска, когато погледнем „обществото“. Общественият идеал е мираж, който обслужва хора без идеали. Човекът е единственият изход за човечеството, но то още не е стигнало до него. •

Чичката

Скръбна вест

С дълбока скръб съобщаваме, че на 16.11.2008 г. след дълго боедуване почина нашият другар

Стефан Янакиев Каишев

в село Мурсалево, Дупнишко. Отиде си още един страдалец на болшевишкия ГУЛАГ. Остана верен на идеите си до последния дъх. Поклон пред светлата ти памет.

От другарите ти от ФАБ

ВЕЧЕ И В КНИЖАРНИЦА „НИСИМ“

Анархистка литература можете да намерите вече и в книжарница „Нисим“ на бул. Васил Левски 59 в София на обявените в каталога цени.

ПОЛЕЗНИ КНИГИ НА НИСКИ ЦЕНИ

Федерацията на анархистите в България предлага следните заглавия на анархистка литература на достъпни цени:

КНИГИ:	
1. Основи на безвластието – Г. Хаджиев	1 лв.
2. Национално освобождение и безвластие – Г. Хаджиев	1 лв.
3. Вчерашни, днешни и утрешни проблеми – Г. Хаджиев	1 лв.
4. История на безвластническото движение в България – Г. Хаджиев	1 лв.
5. Моя път (спомени в два тома) – Г. Хаджиев	2x1 лв.
6. Феноменът Махно – П. Аршинов	1 лв.
7. Заблужденията на марксизма – Пиер Рамю	1 лв.
8. Събитието на века – анархистическа Испания – Г. Левал	1 лв.
9. Взаимопомощта – фактор на еволюцията – П. Кропоткин	1 лв.
10. Антиистория славянобългарска – Г. Константинов	1 лв.
11. Краят на държавата и капитала – Г. Константинов	3 лв.
12. С думи вместо с куршуми – Г. Константинов	5 лв.
13. Възможна ли беше съпротивата срещу ДС? – Г. Константинов	3 лв.
14. Нечути песни – Кръстью Г. Хаджииванов	3,50 лв.
15. Национализъм и култура – Рудолф Рокер	2 лв.
16. Национализъм и култура – Рудолф Рокер том II	5 лв.
17. Избрани страници за и от него – Михаил Бакунин	2 лв.
18. Барутни (по)мисли – Г. Константинов	5 лв.
19. Хляб и свобода – П. Кропоткин	4 лв.
20. Ставайте, робове – Г. Константинов	5 лв.
21. Къде са преминали моите 80 години – Иван Дрънгов	2 лв.
22. Досие на обект №1218 – Александър Наков	2 лв.
23. Спомени за израстването – Христо Колев ГОЛЕМИЯ	6 лв.
24. Одисеята на един анархист – Славейко Павлов	4 лв.
25. Адски калейдоскоп (в два тома) – Г. Константинов	2x5 лв.
26. Преобразуването на обществото или екоанархизмът – М. Букчин	5 лв.
27. Един проект за социална революция – ФАФ	2 лв.
28. Спомени – Стоян Цолов	5 лв.

БРОШУРИ:	
1. Стопанисването на земята – Г. Хаджиев	0,50 лв.
2. Проблемът за организацията на анархизма – Г. Хаджиев	0,50 лв.
3. Що е анархизъм?	0,50 лв.
4. Отговор на една вярваща – С. Фор	0,50 лв.
5. За общината	0,50 лв.
6. Федерализъм и централизъм – Рудолф Рокер	0,50 лв.
7. Крахът на руския държавен комунизъм – Рудолф Рокер	1 лв.
8. Килифаревско народно въстание и килифаревска чета	1 лв.

Тези книги и нови заглавия можете да купите от антикварната книжарница на пл. „Славейков“ №7. Някои от тях могат да се намерят и в книжарницата на бул. Дондуков срещу Първа английска гимназия. Същите още могат да бъдат поръчани и изпратени от **Александър Методиев Наков, Перник, ул. „Република“ №4, тел. 076-631 388.**

АНАРХОКАЛЕНДАР

- На 01.12.1924 г. в София под редакцията на Христо Табаков започва да излиза анархистическият вестник „Свободно дело“.
- На 03.12.1926 г. в Плевен е изгорен със семейството си г-р Пею Димитров Белев, анархист.
- На 04.12.1944 г. в София под редакцията на Георги Карамихилов се подновява легалното издаване на вестник „Работническа мисъл“ след десетгодишна забрана. Скоро след това вестникът е забранен отново.
- На 05.12.1908 г. в Разград под редакцията на Върбан Килифарски започва да излиза вестник „Безвластие“.
- На 07.12.1853 г. в Италия е роден италианският анархист и теоретик на анархизма Енрико Малатеста.
- На 09.12.1842 г. е роден руският анархист и учен Пьотр Алексеевич Кропоткин.
- На 10.12.1900 г. в гр. Ангона е роден видният италиански анархист Алфонсо Петрини.
- На 11.12.1984 г. в София умира анархистът Тоне Василев.
- На 12.12.1995 г. в село Балван умира анархистът Христо Колев Йорданов – един от най-дългогодишните политически затворници и концлагеристи при монархисткия и болшевишкия режим.
- На 13.12.1997 г. в село Чуковец, Радомирско умира анархистът Георги Йорданов Донеф, прекарал години в болшевишките гущезубки.
- На 14.12.1825 г. избухва бунтът на декабристите против цар Николай I.
- На 15.12.1877 е проведена протестна акция пред българското посолство в Париж за освобождяването на анархистите Наков, Киров, Хр. Колев, Артъков, Джерманов и Недокланов.
- На 15.12.1859 в гр. Бялисток, Полша е роден съзателят на международния език Есперанто Л. Заменхоф.
- На 16.12.1948 г. са извършени масови арести на анархисти в цяла България, след което над 600 анархисти са възвровени в лагери.
- На 19.12.1862 г. в село Дивдягово е роден Никола Стойнов – един от първите български безвластници, учител, издател и редактор. Участвал в основаването на БЗНС.
- На 24.12.1895 г. умира руският писател и революционер Сергей Михайлович Кравчински – Степняк.
- На 25.12.1873 в гр. Кордоба, Испания заседава третият конгрес на Интернационала.
- На 27.12.1798 умира полският революционер и писател Адам Мицкевич.
- На 30.12.1990 г. в Бургас умира анархистът Ганчо Бойчев.

АНАРХО РАДИО ПРОГРАМА ДИВЕРСИЯ В ЕФИРА

Денонощието има само 24 часа. Искаме ги всичките. Малкото предаване става голяма програма. След като повече от година разкъсваше ефирната радиоскука в съботния следобед, екипът на предаването реши да прави 24-часова програма в Интернет. Можете да слушате пробното излъчване на адрес:

<http://a-bg.net/dve.m3u>

Помощи за „Свободна мисъл“

1. Виолета Мечкарова в памет на съпруга си **Атанас Мечкаров, Благоевград** 10 лева
2. Станчо Кърпаров, с. Бъта 23 лева
3. Александър Наков, Перник 10 лева
4. Арх. Кръстью Павлов, с. Покровник, в памет на Кръстью Хаджииванов 50 лева
5. Иван Иванов, София, в памет на Стефан Каишев 100 лева

БАНКОВА СМЕТКА В ЛЕВА (IBAN):

BG86 UBBS 8261 1010 0473 10

Т Б О Б Б А Д, К Л О Н П Е Р Н И К

ФАБ БЛАГОДАРИ ЗА ОКАЗАНАТА ПОДКРЕПА!

Вестник „Свободна мисъл“ не печели от реклами или обяви и не е спонсориран от никакви патриотични бизнесмени и затова не изплаща хонорари. Редакцията приема материали, написани грамотно на стандартни машинописни страници – 30 реда на страница, 55 знака на ред или набрани на компютър. Всеки автор носи отговорността за съобщените факти и твърдения! *Ръкописи не се рецензират и не се връщат!*

сайт на ФАБ: www.a-bg.net
сайт на „Свободна мисъл“: sm.a-bg.net
имейл на ФАБ: fab@a-bg.org

телефони за връзка с ФАБ

0884 699 743 0896 613 727

адрес на редакцията

София, ЖК Надежда, пощенски клон 1220, пощенска кутия 59

отговорен редактор **А. Ванчев**
предпечатна подготовка „Свободна мисъл“
печат „Унискорп“ ООД

АБОНАМЕНТ 2008

Драги читатели, Абонаментът за вестник „Свободна мисъл“ МОЖЕ ДА СТАВА ДО 15-ТО ЧИСЛО НА ВСЕКИ МЕСЕЦ ВЪВ ВСИЧКИ пощенски клонове на страната. За 1 година – 6,00 лв.; за 6 месеца – 3,00 лв.; за 3 месеца – 1,50 лв. Цена на един брой - 0,50 ст.

СВОБОДНА МИСЪЛ

Каталожен номер 649

ФЕДЕРАЦИЯ НА АНАРХИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

90 ГОДИНИ

2009

ЯНУАРИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

ФЕВРУАРИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

МАРТ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

АПРИЛ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
						1
			2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

МАЙ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ЮНИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

ЮЛИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
						1
			2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

АВГУСТ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
						1
					2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

СЕПТЕМВРИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
						1
					2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

ОКТОМВРИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
						1
					2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

НОЕМВРИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
						1
					2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

ДЕКЕМВРИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
						1
					2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31